

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομητής: Ένωσις Ελλάδος φρ. 12, έντη διλοβοληφ ηρ. 20. — Αι συνδροματικούς από την ιανουαρίου έποιης και εἰναι Επηρησίαι — Γραφείον της Διευθύνσεως: Οδός Αγγελούπολης

17 Ιουλίου 1883

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

«Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ»

Αποσπάσματα ἐξ ἀνεκδότου μετάφρασεως.

Συνέχεια καὶ τέλος ίδια σ. 431.

Πρεδίξις τετάρτη. Συηνή πρώτη.

Δικαστήριον ἐν Βενετίᾳ.

(Εἰσέρχονται δογής, Γερογίασται, Αντωνίος, Βασανίος, Γρατιανός, Σαλερίος κλ.).

ΔΟΓΗΣ

Ἐν' ὁ Ἀντώνιος παρών;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Παρὸν, 'ς τοὺς δρισμούς σου.

ΔΟΓΗΣ

Μὲ κακοφαίνεται, ἀλλὰς ἔχεις ἐδῶ νὰ κάμης
μὲ πέτρινον ἀντίδικον, μὲ ἔνα κατεργάρην
ἀπίνθιμον, ποὺς ἔλεος τῇ θάλασσῃ δὲν ἔειπει,
καὶ οὕτε δράμει μέσα του δὲν ἔχει εὐσπλαγχνίαν . . .
«Ἄς, πάγη ἔνας ἀπὸ σας νὰ φέτη τὸν Ἐβραῖον.

ΣΑΛΕΡΙΟΣ

Ἐδῶ ἀπ' ἔξω στέκεται Ἰδού, αὐθέντα, ηλθε.

(Πισέρχεται ὁ ΣΑΓΛΩΚ).

ΔΟΓΗΣ

Κάμετε τόπου νὰ σταθῇ ἐδῶ, ἔνωπιόν μας. —
Ο κόσμος λέγει, Σαύλω, κ' ἔγω φρονῶ ἐπίσης,
ὅτι σκοπεύεις τὸν κακὸν νὰ κάμνης ὡς τὸ τέλος,
καὶ ὅτ' ἡ καλοσύνη σου θὰ μᾶς ἔπιπάσῃ τότε
πλειότερον κι' ἀπ' τὴν πλαστὴν αὐτὴν σκληρότητά σου.
ἀπ' ἔστι δὲ ὅπου ζητεῖς τὸ πρόστιμον σου, ηγουν
μιὰν λίτραν ἀπὸ τὸν δυστυχοῦς χρεώτου σου τὸ χρέας,
σὺ δχ μόνον θὰ δεχθῆς τὸ πρόστιμον νὰ κάσης,
ἀλλ' ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν σου κι' ἀπὸ φιλανθρωπίαν
τὸ ήμισυ τοῦ χρέους του θὰ τοῦ πάραχωρήσῃς . . .
Επειεκή ἀπόκρισιν, προσμένομεν, Ἐβραῖος.

ΣΑΓΛΩΚ

Ἐγὼ σ' ἐπληροφόρησα, αὐθέντα, τὶ σκοπεύω.
Εἰς τ' ἄγιά μας Σάββατα ὠρκίσθηκα νὰ λάδω
τὸ πρόστιμον κι' ἀντίποινον κατὰ τὸ ὄμβολογόν του.
«Ἄν θελετι ἀρνηθῆτε μου, ἀλλὰ συλλογισθῆτε
τὰ δίκαια τοῦ κράτους σας καὶ τὰ προνόμια σας!»
Θὰ μ' ἐρωτήσης, διατί προκρίνω νὰ τοῦ πάρω
μιὰν λίτραν βρωμοκρέας του παρὰ τὰ χρήματά μου;
Δὲν χρεωστώ γ' ἀποκριθῶ, πλὴν λέγω: «Μέσι θάλω.
Σου ἀπεκρίθηκα; — Καὶ πῶς! Μ' πόθεσε πῶς ἔγω
ς τὸ σπίτι ἔνα ποντικόν, καὶ μ' ἔρχεται νὰ δώσω
δέκα χιλιάδας μετρητὰ νὰ μου τὸν ἔπειστρεύσουν.
Δὲν εἶν' ἀπόκρισις αὐτό; — Ένως δὲν τοῦ ἀρέσει,
νὰ βλέπῃ χοίρου κεφαλὴν βρασμένην νὰ τουχάσκη,

ΤΟΜΟΣ—ΙΣΤ' 1888

ὁ ἄλλος εἶν' ἔξω φρενῶν ὄποταν βλέπῃ γάτον,
ὁ ἄλλος ἔρεθιζεται τὴν καΐδαν ἀπὸ ἀπούση
καὶ νὰ κρατήσῃ δὲν μπορεῖ τὸ οὔρος του. Διότι
ς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἀλιθησίς, κυρία τῶν παθῶν του,
τὰ ἄγει καὶ τὰ κυνερνά κατὰ τὴν ὅρεξιν της.
Δοιπόν, σου ἀποκρίνομαι: Καθὼς δὲν είγαι τρόπος
νὰ δώσῃς λόγον βάσιμον, πῶς ἔνας δὲν ἀρέσει:
νὰ βλέπῃ χοίρου κεφαλὴν, οἱ ἄλλοι ἔνα γάτον
ἀπείραπον καὶ γρήσιμον, κι' οἱ τρίτοις τὴν τσαμπονάν,
ἄλλ' ὄποκύποτουν 'ς τὸπον κι' οἵ τρεις χωρὶς νὰ θέλουν,
καὶ γίνονται ἔνοχληστοι διότι ἔνοχλονται,
ἔτοις κ' ἔγω δὲν ἡμπορῶ ἐπίσης, οὔτε θέλω
νὰ δώσω λόγον (παρεχτὸς τὴν ἀντιπάθειάν μου,
τὸ ριζωμένον πάθος μου κατὰ τοῦ Ἀντωνίου),
πῶς κάμνω μὲ ζημίαν μου αὐτὴν ἔδω τὴν κρίσιν.
Νῦ, — ἔλαβες ἀπόκρισιν;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

'Απόκρισις δὲν είναι,
δογήρωπε ἀναίτητε, νὰ δικαιολογησαι
διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν σου.

ΣΑΓΛΩΚ

·Μπόχρεως δὲν είμαι
νὰ σου φανῶ εὐχάριστος μὲ τὴν ἀπόκρισιν μου.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Μήπως κανεὶς δὲν τὸ μισεῖ, μὴ θέλει τὸ κακόν του;

ΣΑΓΛΩΚ

·Ο, τι κανεὶς δὲν τὸ μισεῖ, μὴ θέλει τὸ κακόν του;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

·Αν μιὰν φορὰν σ' ἐπείραπαν δὲν είναι λόγος μίσους.

ΣΑΓΛΩΚ

·Ἐσύ τὸ φίδι δυὸς φοραῖς τ' ἀφίνεις νὰ δαγκάσῃ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Φίλε καλὲ, μὴ τὸ ξεχνᾶς: λογομαχεῖς μ' Ἐβραῖον.
Εἰς τὸ περιθαλάσσιον καλλίτερα καταίθα
καὶ πρόσταζε τὰ κύματα νὰ γαμηλώσουν λίγον, —
ἡ πήγαινε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν λύκον λόγον,
πῶς ἔκαμε τὸ ἀρνάκι της νὰ κλαῖ ἢ προσβατίνα, —
ἡ πὲ τὰ πεῦκα τοῦ βουνοῦ, τὰ ὑψηλὰ κλαδιά των
νὰ τὰ κρατοῦν ἀκίνητα καὶ ἥχον νὰ μὴ κάμνουν
ἔνω ἀνεμοφύσημα οὐράνιον τὰ σείρη.
Καλλίτερα προσπάθησε νὰ κάμης ὅτι ἄλλο,
ὅσον κι' ἀν ἦναι δύσκολον, παρὰ νὰ μαλακώσῃς
αὐτά... ποῦ τὶ σκληρότερον 'ς τὸν κόσμον νὰ διάρρηχη;
νὰ μαλακώσῃς τὰ σκληρὸν Ἐβραϊκά του σπλάγχνα.
Παῦσε λοιπὸν παρακαλῶ προτάσεις γιὰ τὸν κάμην
καὶ ἄλλα μέσα μὴ ζητῆς πρὸς χάρον μου, ἀλλ' ἀφες
χωρὶς νὰ κάνεται καιρός εἰς τὸ ἄδικα, νὰ γείνη
ἔμει ἡ καταδίκη μου κι' αὐτοῦ τὸ θέλημά του.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Διὰ ταῖς τρεῖς χιλιάδαις σου ίδού διπλὰ σου δίδω.

ΣΑΥΛΩΚ

Κάθε δουκάτον ἀπ' αὐταῖς ταῖς ἔξι χιλιάδαις εἰς ἑξ κομμάτια νὰ κοπῇ, — δουκάτον καὶ κομμάτι, — καὶ πάλιν δὲν τὰ δέχομαι. Τ' ὅμολογόν μου θέλω!

ΔΟΓΗΣ

Κ' ἐλπίζεις ναύρης ἔλεος ἀφοῦ ἔσον δὲν κάμνεις;

ΣΑΥΛΩΚ

Καὶ μήπως ἀδίκον ζητῶ διὰ νὰ ἔχω φόδον; Σεῖς ἔδωπέρα ἔχετε ἀγορασμένους σκλάδους καὶ ὅπως τὰ γαῖδουρια σας, τὸν σκύλους, τὰ μουλάρια, — τοὺς βάζετε εἰς δουλικὰ καὶ ἔπειτα μέντα ἔργα, διότι εἴν' ἀγοραστοί. Ἀγ' ἄπο : «Χαρίστε τοὺς ἔλευθερίαν, δότε τους ταῖς κόραις σας νὰ πάρουν» ἀς μὴν ἰδρόνουν οἱ πιωχοὶ νὰ σᾶς σηκώνουν βάρην· ἀς ἔγους στρώματ' ἀπαλὰ ωτὸν τὰ ἴδια σας κι' ἀς γενεταὶ τὸ στόμα των τὰ γέδια φραγῆτα σας.» σεῖς θὰ μους πῆτε : «Εἴν' αὐτοὶ οἱ σκλάδοι ιδίοι μας». Μή ἄλλο τὶ λέγων κ' ἔγων· «Ἡ μιά των λίτρα κρέας εἴν' ιδική μους ἀχρίδα τὴν ἔχω πληρωμάνην» μ' ἀνήκει καὶ τὴν ἀπαιτῶ. «Ἐγν μοῦ τὴν ἀρνῆσθε, ἀνάθεμα τοὺς νόμους σας! Ισχὺν 'ε τὴν Βενετίαν θεσμὸς δὲν ἔχει 'ε τὸ ἔχεις! Ζητῶ δικαιοσύνην· πῆτε, θὰ μους τὴν δώσετε;

ΔΟΓΗΣ

Τὴν δίκην θ' ἁναβάλω, ἔκτος ἀν θόη σήμερον, κατὰ τὴν πρόσκλησίν μου, ἔνας νομοδιδάσκαλος τῆς Πάδουας μεγάλος νὰ κρίνῃ τὴν διόρθεσιν.

ΣΑΛΛΕΡΙΟΣ

«Ἐδῶ ἀπ' ἔξω εἶναι εἶνας ἔνας ἀπὸ τὴν Πάδουαν, αὐθέντα. Μόλις ηλθε μὲ γράμμ' ἀπ' τὸν Βελάριον.

ΔΟΓΗΣ

Τὸ γράμμα φέρετε μου!

Νέλθη ὁ ἀνθρωπὸς ἔδω.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Θάρρος, Ἄντωνιέ μου!

Μή, ἄνθρωπ', ἀπελπίζεσαι ἀκόμη! Ο 'Εβραῖος κρέας μου, αἷμα, κόκκαλα, τὰ πάντα θὰ μου πάρη πρὶν γάστης έξι αἵτιας μου μίαν ἡνίδα αἷμα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Τὸ φωραλέον πρόσθατον ἔγινε μαζὶ τοῦ ποιμένου καὶ διὰ σφάξιουν ἔγω, Βασάνινέ μου, εἶμαι. 'Ο ἀσθενέστερος καρπὸς 'ε τὴν γῆν θὰ πρωτοπέσῃ, κι' ἀς πέσω! «Ἀν ἐπιθυμήσῃ νὰ μὲ δοποχειρώσῃς, ζήσε καὶ γράψε μου ἔσον τὸ διπτύμβιόν μου.

(Εἰσέρχεται ή ΝΕΡΙΣΣΑ μετημφιεσμένη ὡς γραμματεὺς δικαστοῦ).

ΔΟΓΗΣ

Σὺ εἶσαι ποῦ μου ἔφερες τοῦ Βελαρίου γράμμα;

ΝΕΡΙΣΣΑ

Ἐγώ, αὐθέντα μου. Ίδού, μὲ τοὺς προσκυνισμοὺς του.

(Προτείνεις τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν ΔΟΓΗΝ, στις ἀναγνώσκει κατ' ιδίαν).

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἐβραΐε, τὸ μαχαίρι σου τί τ' ἀκονίζεις τόσου;

ΣΑΥΛΩΚ

Νὰ κόψω τὸ ἀντίποιον ἀπὸ τὸν χρεωκόπον

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

'Σ τὴν ποταπήν σου τὴν ψυχὴν κι' ὥχι : 'ε τὸ 'πόδημά σου ἀκόνισες τὴν κόψιν του, κόπλαχγνε σὺ 'Εβραΐε!

Πλὴν δὲν ὑπάρχει μέταλλον 'ε τὸν κόσμον ὅλον, — ὥχι, οὔτ' ὡς κι' αὐτὸς ὁ πέλεκυς ἀκόμη τοῦ δημίου δὲν ἔχει οὔτε τῆς μισῆς κακίας σου τὴν κόψιν! Τὰ παρακάλια δὲν μποροῦν νὰ σὲ διαπεράσουν;

ΣΑΥΛΩΚ

"Οσα κι' ἀν 'πῆς δὲν ὕφελοιν.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ο 'Αδης νὰ σὲ φάγη, σούλες θεοκατάρατε, καὶ η Δικαιοσύνη ἀς τοῦγη αἰσχος της ἀν ζῆς! Τὴν πίστιν μου κλωνίζεις καὶ κινδυνεύω νὰ φρονῶ καθὼς ὁ Πυθαγόρας, ὅτι τῶν ζώων αἱ ψυχαὶ περνοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 'Η λυσασμένη σου ψυχὴ ἔκυνθρονεις λύκον ποῦ δι' ἀνθρώπου σχοταμὸν τὸν 'πήγαν' 'ε τὴν κρεμάλαν, καὶ ἀπ' ἐκεὶ ἐπέταξε τὸ βεθλευρόν του πνεῦμα ἐνῷ σε εἶχ' ή μάνγνα σου 'ε τὸ ἀνότια τῆς σπλάγχνα, κι' ἔμβηκ' ἔντος σου. Δι' αὐτὸν εἶσαι καὶ σὺ 'σὰν λύκος, ἀρπακτικὸς, ἀχόρταγος, σκληρός καὶ αἰμοδόρος!

ΣΑΥΛΩΚ

Δὲν σούνεις τὴν σφραγίδα του ἀπὸ τὸ ὅμολογόν του μὲ ταῖς βρειλίαις Κάρμνεις κακὸν' 'ε τὸν λάρυγγά σου μόνον, κι' σον διὰ τὸ πνεῦμα σου, σὲ βεβαῖω, παιδὶ μου, θέλεις διόρθωμα, εἰδὲ κακῶς κακῶς θὰ 'πάγη. "Αλλο ἔγδο δὲν σᾶς ζητῶ παρὰ δικαιοσύνην.

ΔΟΓΗΣ

Μου γράψεις ο Βελάριος διὰ νὰ μᾶς συστήσῃ Ενα νομοδιδάσκαλον νέον καὶ προκομιένον. Ποῦ εἶναι;

ΝΕΡΙΣΣΑ

Τὴν ἀπάντησιν, αὐθέντια, περιμένεις, ἀν ἔχειτ' εὐχαρίστησιν νὰ ἔλθῃ.

ΔΟΓΗΣ

(Εἰσέρχεται ή ΠΟΡΚΙΑ ἐνδεδυμένη ὡς δικαστής).

ΔΟΓΗΣ

Παρακαλῶ, τὸ χέρι σου. Μᾶς ἔργεσαι ἐκ μέρους τοῦ Βελαρίου;

ΠΟΡΚΙΑ

Μάλιστα, αὐθέντια

ΔΟΓΗΣ

Καλῶς ηλθεις! Λάδε τὴν θέσιν σου, — έδω. Νομίζεις στὶς συζητεῖται σήμερον εἰς τὸ Κριτήριον μας.

ΠΟΡΚΙΑ

Ναὶ, ὅλα τὰ καθέκαστα λεπτομερῶς γνωρίζω. Ποιὸς εἶν 'ε μέρπορος έδω καὶ ποιος 'ε Εβραῖος;

ΔΟΓΗΣ

'Αντώνιε καὶ Σαύλων, έδω ἐμπρός έλατε.

ΠΟΡΚΙΑ

'Εσένα λέγουν Σαύλων;

ΣΑΥΛΩΚ

Ναὶ, Σαύλων μὲ λέγουν.

ΠΟΡΚΙΑ

Εἴν' ἀλλοκότου φύσεως ή ἀγωγὴ αἰτησ σου, ἀλλὰ κατὰ τὰ νόμιμα έδω τῆς Βενετίας δὲν ἡμπορεῖς τις νὰ εἰπῃ ὅτι δὲν εἶστιν τὰξει. — Σὺ εἶν 'ε έναγόμενος;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἐγώ.

ΠΟΡΚΙΑ

Τ' ὅμολόγον σου

τ' ἀναγνωρίζεις;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Μάλιστα, τ' ἀναγνωρίζω.

ΠΟΡΚΙΑ

Τότε

ἀνάγκη ἐπιείκειαν νὰ διέξῃ ὁ Ἐβραῖος.

ΣΑΥΛΩΚ

Νὲ μὲ βιάση ποὺς μπορεῖ; πέ μου

ΠΟΡΚΙΑ

Διὰ τῆς βίας

δὲν γίνεται ἐπιείκεια. Σ τὴν γῆν γλυκοσταλάζει
σὰν τὴν βρυχὴν ἵξει οὐρανοῦ. Διπλᾶ εὐλογημένη,
καὶ ὅποιον δίδει εὐλογεῖ καὶ ἔκεντον ποῦ λιμβάνει.
Εἶναι ίσχύς τῶν ισχύων! Ἀρμόζεις τὸν μονάρχην
εἰς τὸν θρόνον του, καλλίτερα καὶ ἀπ' τὸ διάδημά του.
Τὸ σκῆπτρον εἶναι σύμβολον ἀρχῆς καὶ ίσχυσίας,
σημεῖον κυριότητος καὶ μεγαλείου, — ὅπου
τῶν βασιλέων στέκεται ὁ φόδος καὶ ὁ τρόμος.
Ἄλλη σύμως καὶ τὴν δύναμιν τοῦ σκῆπτρου ὑπερβάνει
ἡ ἐπιείκεια. Αὐτὴ τὸν θρόνον τῆς τὸν ἔχει
εἰς τῶν βασιλέων τὴν καρδιάν. Θεοῦ σημεῖον εἶναι!
Η δὲ ἐπιείκεια δύναμις τότε προπάντων μοιάζει
μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν, ὅποταν ἔνωμένη
ὑπάρχει. Ἡ ἐπιείκεια μὲ τὴν Δικαιοσύνην.
Ωστε καὶ σὺ, ἀν καὶ ζητήσεις δικαιοσύνην, σκίψου
ὅτι τὴν σωτηρίαν του τὴν ψυχήν κανεῖς μας
δὲν πρέπει νὰ τὴν προσδοκᾷ ἐκ τῆς Δικαιοσύνης.
Σ τὴν προσευχὴν μας τοῦ Θεοῦ τὸ "Ἐλεος ζητοῦμεν,
ἡ προσευχὴ μας δὲ αὐτῇ συγχρόνως μας διδάσκει
νὰ ἔλεουμεν καὶ ήμεις. Αὐτὰ ἀν σου τὰ λέγω,
τὰ λέγω πρὸς μετριστιν τῶν ἀπαίτησεών σου.
Ἄν σύμως θέλης καὶ καλὰ τὸν Νόμον κατέγραμμα,
τότε ὁ ἐμπορος ἔδω τὴν δίκην οὐ τὴν γάση.

ΣΑΥΛΩΚ

"Ἄς πέσουν" εἰς τὸ κεφάλι μου τὰ ἔργα μου! Τὸν Νόμον,
τὸν νόμον μόνον σᾶς ζητῶ. Τὸ πρόστιμόν μου θέλω!

ΠΟΡΚΙΑ

Δὲν ἔχει ὁ ἀντίδικος τὰ μέσα νὰ πληρώσῃ;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ίδος, εἰς τὸ Κριτήριον ἔγω τὰ καταθέτω.
Νὲ τὰ πληρώσω καὶ διπλᾶ! Καὶ ἀν αὐτὸν δὲν φάνουν,
λαμβάνω ὑποχρέωσιν τὰίδεκαπλᾶ νὰ δώσω
μὲ ἔγγυησιν τὴν κεφαλήν, τὰ χέρια, τὴν καρδιάν μου!
"Αν καὶ αὐτὸν δὲν τοῦ ἄρχει, φῶς φωνεύων τὸ πρᾶγμα
οὗτοῦ η κακία 'διλήθη τὸν Ἀρετὴν νίν πνίξῃ!"
Λοιπὸν ἀς κλίνη μικρὸν φοράν τὸν Νόμος τὴν ίσχύν σας
κάμετο! ἔν διδικον μικρὸν δὰ καλὸν μεγάλον,
καὶ βίλετε του γαλινὸν εἰς τὸ δαιμόνιόν του!

ΠΟΡΚΙΑ

Δὲν γίνεται. Κανεὶς ἔδω τὴν δύναμιν δὲν ἔχει
νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλαγὴν εἰς τὰ νόμιμα τοῦ Κράτους.
Αὐτὸν ὡς προηγούμενον μπορεῖ νὰ γρηγορεύσῃ,
καὶ νὰ δυθῇ παράδειγμα διὰ νὰ εἰσχωρήσουν
ἄποτα καὶ ἄλλα βαθμηδὸν εἰς τὴν Βενετίαν. — "Ογι!"

ΣΑΥΛΩΚ

"Ἀλλος μᾶς ήλθε Δανιήλ! Να!, Δανιήλ τῷ σύντι!
Νές μου πάνταφε κριτά, καὶ πώς νὰ οἱ τιμήσω;

ΠΟΡΚΙΑ

Ποῦ εἶναι τὸ συμβόλαιον; Δός μου νὰ τὸ κυτάξω.

ΣΑΥΛΩΚ

Ίδος, αὐθέντε μου, ίδού.

ΠΟΡΚΙΑ

Τριπλᾶ τὰ χρήματά σου
σοῦ τὰ προσφέρουν, Σαύλωκ.

ΣΑΥΛΩΚ

"Εκμικρόκον, — ὄρκον!

"Ορκίσθηκες θέλασθος ἐν τῷ πιορχήσιο.

Δὲν ἥμπορω, καὶ ἀν μὲ δόδων τὴν Βενετίαν ὅλην!

ΠΟΡΚΙΑ

"Η προθεσμία ἔληξε τοῦ ὅμολόγου, ὡστε
εἴναι δὲ Ἐβραῖος κύριος νομίμως ν' ἀπαιτήσῃ
τὴν μίαν λίτραν κρέας του, καὶ δὲ ίδιος νὰ τὴν κόψῃ
ἀπὸ τὸν ἐμπόρον αὐτὸν, κοντά εἰς τὴν καρδιάν του. —
Δεῖξε ἐπιείκειαν! Τριπλᾶ πᾶρε τὰ χρήματά σου.
Πλέ μου νὰ σχίσω τὸ χαρτί,

ΣΑΥΛΩΚ

"Άφου τὸ ἔξοφλήγη

κατὰ τὴν συμφωνίαν μας. — Απέδειξες πώς είσαι
κρίτης καλός καὶ ἄξιος. Τὸν νόμον τὸν γνωρίζεις.

"Η ἔκθεσίς σου καθαρὰ καὶ ἀκριβεστάτη ἦτον

καὶ οὐλά, — "Ἐν ὄντος τοῦ Νόμου, τοῦ ὄποιου

εἴσαι δὲ στόλος, ἀπαιτῶ νὰ πάγι ἐμπρός η δίκη.

"Ο, τι καὶ ἀν ἡγεις δυνατῶν νὰ πῆ ἀνθρώπου γλώσσα,
ἔγω δὲν μεταπείθομά τοι. Τὸ θύμων εἰς τὴν φυγὴν μου!

Δὲν βγαίνω ἀπ' τὸ ὅμολόγον."

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Παρακαλῶ ἱνθέρμως

νὰ κρίνῃ τὸ Κριτήριον.

ΠΟΡΚΙΑ

Δοιπόν, ἀφοῦ εἰνὲ ἔτσι,

έτοίμασε τὸ στήθος σου διὰ τὴν μάχαιράν του.

ΣΑΥΛΩΚ

"Ω σὺ, ἀδέκαστε κριτά, ἔξαρτε σὺ νέε!

ΠΟΡΚΙΑ

Διότι εἰπρονόησες δὲν Νόμος καὶ δρίζει,
παντὸς προστίμου πληρωμὴν ὅποταν χρεωστῆται,
καθὼς περιλαμβάνεται εἰς τὸ συμβόλαιόν σας.

ΣΑΥΛΩΚ

Εἶναι ἀληθέστατον! Κριτά καλέ καὶ προκομμένες,

σὺ ἔχεις νοῦν γεροντικὸν καὶ ἀς εἶσαι τόσον νέος!

ΠΟΡΚΙΑ

Λοιπὸν τὸ στήθος γύμνωσε.

ΣΑΥΛΩΚ

Να!, μάλιστα, τὸ στήθος.

Τὸ λέγει τὸ συμβόλαιον. — Κριτά μου, δὲν τὸ λέγει,
«πλησίον εἰς τὴν καρδιάν του», αὐτολεξεῖ;

ΠΟΡΚΙΑ

Τὸ λέγει.

"Έχεις μαζή σου ζυγαριάν τὸ κρέας νὰ ζυγίσῃς;

ΣΑΥΛΩΚ

"Έδω τὴν ἔχω.

ΠΟΡΚΙΑ

Φέρε του χειροῦργον μὲ ἔξοδόν σου,
νὰ σταματήσῃ τὴν πληγὴν, μὴ τύχῃ καὶ ἀποθάνῃ.

ΣΑΥΛΩΚ

Τὸ λέγει τὸ συμβόλαιον;

ΠΟΡΚΙΑ

"Πητᾶς δὲν τὸ δρίζει,
πλὴν τί μ' αὐτό; Ός ψυχικὸν δέξεις νὰ τὸ κάψῃς.

ΣΑΥΛΩΚ

Δὲν εἶναι εἰς τὸ συμβόλαιον γραμμένον. Δὲν τὸ βλέπω.

ΠΟΡΚΙΑ

Σύ, έμπορ', έχεις τίποτε νά 'πης;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

'Ολίγα μόνον.

Εἶμ' ώπλισμένος κ' έτοιμος. Δός μου, Βασάνιε μου, τό χέρι σου. 'Γγίγινε! Νά μή τό έχης λύπην ἀν χάριν σου κατήντησα έδω' διότι εἰς τοῦτο ή Τύχη μ' ενεργέτησε παρὰ τό σύνθητός της. Τόν δυστυχή τόν ἄνθρωπον ή Γύγη τὸν ἀφίνει νάν έπιδη' σ' τὰ πλούτη του συνήθως, καὶ νά βλέπῃ μὲ ζωμάπον μέτωπον, μὲ μάτια βουλδαμένα, γηράματα τρισάλια. 'Εμένα μ' ἀποκόπτει ἀπ' τό βραδύ μαρτύριον μιᾶς τόσης δυστυχίας. Μή λείψῃς τὴν γυναικα σου νά μὲ καλοσυστήσῃς. Νά της εἰπῆς τοῦ τέλους μου τὴν ιστορίαν ὅλην. Εἰπέ της πῶς σ' ήγάπησα. Νεκρὸν ἐπαίνεσε με. Κι' ἀφοῦ τὰ πάντα της εἰπῆς, ἄφες νά κρίνη μόνη ἀν εἴχεν δι Βασάνιος φίλον πιστὸν ποτέ του. Μή κλαίεσαι ἀν έχασες τὸν φίλον σου. Κ' ἔκεινος δὲν κλαίειτ' ἀν ἐπιτήρωσε τὸ ίδικόν σου χρέος. 'Αρκετ ὀλίγον' σ' τὰ βαθεῖα νά κόψῃ δι Έβραίος, κι' ἀμέσως σ' ἐξεχρέωσα μὲ ὅλην τὴν καρδιάν μου. . .

ΣΑΥΛΩΚ

Χάνεται ἄδικα κατιρός. 'Ας τελειώσ' ή δίκη.

ΠΟΡΚΙΑ

'Απὸ τὸν έμπορον αὐτὸν λάβε μιὰν λίτραν κρέας. Τὸ ἐπιτρέπουν οἱ Κριταὶ κι' δι Νόμος τὸ δρίζει.

ΣΑΥΛΩΚ

Ώ δικαιότατε κριτά!

ΠΟΡΚΙΑ

Θὰ κόψῃς δὲ τὸ κρέας ἀπὸ τὸ στήθος του, καθὼς δι Νόμος ἐπιτρέπει κι' δρίζει τὸ Κριτήριον.

ΣΑΥΛΩΚ

Ώ δίκαιε κριτά μου! —
'Ακούεις τὴν ἀπόφασιν; Κόπιασε! 'Ετοιμάσου!

ΠΟΡΚΙΑ

Πρόσμειν' ὀλίγον. "Εχομεν ἀλόμη κατί ἄλλο.—
Κατὰ τὸ έγγραφον αὐτὸν δὲν σου ἀνήκει αἷμα οὔτε μὲτα στάλα. Νά, βῆδης, «μιὰν λίτραν κρέας», λέγει. Πάρε τὸ πρόστιμον λοιπὸν, τὴν μιὰν λίτραν κρέας, ἀλλ' ὅμως κύταξε καλὰ, 'σ τὸ κόψιμον ἀν χύσης μιὰν στάλαν αἷμα Χριστιανοῦ, τότε κατὰ τὸν Νόμον δημεύονται τὰ κινητά κι' ἀκίνητά σου ὅλα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ώ δικαιότατε κριτά! Τὰ ἥκουσες, 'Έβραίε; ώ προκομμένε μου κριτά!

ΣΑΥΛΩΚ

'Ο νόμος ἔτσι λέγει;

ΠΟΡΚΙΑ

'Ανάγνωσέ τον μόνος σου. Ζητεῖς δικαιοσύνην; Δικαιοσύνην, Σαύλωκ, υπόσχομαι νά λάβης, περιστοτέραν μάλιστα παρ' σῆμην ἐζητοῦσες.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Νά δά κριτής μίαν φοράν! Τὰ ἥκουσες, 'Έβραίε;

ΣΑΥΛΩΚ

'Άφου εἰν' ἔτσι, δέχομαι. Δότε τὰ χρήματά μου τριπλά, κι' ἀς 'πάγη σ' τὸ καλὸν δι Χριστιανός.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

'Ιδού τα, ποιητής της ιστορίας του.

ΠΟΡΚΙΑ

Σιγά! Θὰ λάδη δι Έβραίος

δικαιοσύνην ἐντελή. Σιγά σιγά μή βία!

Θὰ λάδη τὸ ἀντίποινο καὶ ὅχι τίποτ' ἄλλο.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τί δικαιότατος κριτής! Σοφὸς κριτής, 'Έβραίε!

ΠΟΡΚΙΑ

Λάβε τὰ μέτρα σου λοιπὸν τὸ κρέας νά του κόψῃς. Μή χύσῃς αἷμα, πρόστιμο, καὶ μή του κόψῃς κρέας παρὰ τὴν λίτραν τὴν σωστήν. 'Αν κόψῃς παραπάνω ἢ παρακάτω τίποτε ἀπ' τὴν σωστήν τὴν λίτραν,— σόσον μικρὴ διαφορὰ κι' ἀν ἡναι εἰς τὸ ζύγι, κ' ἐνὸς σπυριοῦ τὸ εἰκοστὸν ἀρκετὸν νά ἡναι μόλις, μόλις ἀν κιλίν' δι ζυγαριά καὶ μίαν μόνην τρίχα,— δημεύονται τὰ πλούτη σου καὶ χάνεται τὴν ζωὴν σου.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μᾶς ηλθε ἄλλος; Δανιήλ! Νά Δανιήλ, 'Έβραίε! Τώρα σε θέλω, ἔπιστε!

ΠΟΡΚΙΑ

Τί στέκεσαι, 'Έβραίε;

'Εμπρός, πάρε τὸ πρόστιμον.

ΣΑΥΛΩΚ

Δός τὸ κεφάλαιόν μου κι' ἄφες νά φεύγω.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

'Ετοιμα ίδού τὰ χρήματά σου.

ΠΟΡΚΙΑ

'Εμπρός εἰς τὸ Κριτήριον τ' ἀπέρριψε ιπισήμως. Θὰ λάδη δι, τι ωριτε τὸ διμόλιον κι' δι Νόμος.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τῷ ὄντι νέος Δανιήλ, ναὶ, Δανιήλ μᾶς ηλθε!

Εὐχαριστῶ που μ' έμαθες, 'Έβραίε, τὸ ονομά του.

ΣΑΥΛΩΚ

Καὶ πῶς! Θὰ μου κρατήσετε καὶ τὸ κεφάλαιόν μου;

ΠΟΡΚΙΑ

Δίνε σοῦ ἀνήκει ἄλλο τὶ παρὰ τὸ πρόστιμόν σου καὶ πάρε το, μὲ κίνδυνον κι' εὐθύνη σου, 'Έβραίε.

ΣΑΥΛΩΚ

"Ἄς εῦρη ἀπ' τὸν Διάδολον λοιπὸν τὴν πληρωμήν του!

Δίνε στέκομαι νά συζητῶ.

ΠΟΡΚΙΑ

Περίμενε, 'Έβραίε, καὶ δὲν τὰ ἔτελείστες ἀκόμη μὲ τὸν νόμον.

Εἰναι διάταξις βῆτη σ' τὴν Βενετίαν, ὅτι

«Οσάκις ξένος φωρεῦῃ δι τὸν Βενετίαν

«ένδις πολίτου θάνατον, έμμεσως δι μέσως,

«δημεύεται πρὸς δέολος καὶ κέρδος τοῦ παθόντος

»ἐκ τῆς περιουσίας του τὸ ήμισυ, τὸ δι' ἄλλο

»»τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Κράτους μεταβαίνει·

»πρὸς δὲν ἡ χάρις τῆς ζωῆς τοῦ ἐπειδουλεύθντος

»»ἀπ' τὸν δουκός τὸ ἔλεος καὶ μόνου ἐξαρτάται».

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὸν εδίκασει, διάτι

τρανῶς ἀποδεικνύεται ὅτι ἐπειδουλεύθης

τοῦ ἀντιδίκου τὴν ζωήν, έμμεσως καὶ μέσως,

κι' εἰς τὴν ποινὴν ὑπόκειται τὴν προναφερθεῖσαν.

Δοιπόδης τὸν Δοῦκα πρόστεσε καὶ ζήτησε τούς γάριν.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μόνος νά πᾶς νά κρεμαχθῆσε τὴν χάριν ζήτησε του.

Αλλ' ομάς σου ἐδήμευσαν τὰ πλούτη καὶ δὲν ἔχεις

οὔτ' οσα θέλεις τὸ σγοινί, ὡστε θίξεις καὶ κρεμάσης

τὸ Κράτος δι' έξοδων του.

